

УДК 37.036

ЛЮБЛЮ ЛЮДЕЙ, ЯКІ НАВЧАЮТЬ!

Хмелевська Л.П.

Київський національний університет технологій та дизайну

Таран О.Б.

Коледж Київського національного університету технологій та дизайну

Досліджено в цілому теоретичні питання кадрового менеджменту в освіті. Означена актуальність проблеми професійного розвитку педагогічних кадрів. Окреслені підходи щодо формування кадрової політики навчального закладу. Розглянуто аспект інноваційної політики директора коледжу як менеджера освіти. Описано процес формування художнього смаку студентів творчих спеціальностей коледжу протягом навчання. Доведено необхідність впровадження педагогічних інновацій в освітній процес.

Ключові слова: кваліфікація, компетентність, кадровий потенціал, педагогічні інновації, творчий розвиток, художній смак.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми досліджували багато вітчизняних та іноземних вчених, серед яких можна назвати О. Амошу, Д. Богиню, Т. Боголіб, Б. Буркінського, В. Гееця, М. Кизима, Е. Лібанову, А. Колота, О. Кузьміна, В. Павлова, А. Турила, А. Шегдутаїнших. Усіх неможливо перелічити через багатоаспектність досліджуваної проблеми. Однак проблема взаємодії замовників підготовки кадрів і виконавців такої підготовки залишається розв'язаною не до кінця. Можна навіть припустити, що проблему взаємодії підприємств і навчальних закладів не можна вирішити остаточно, оскільки зміни у виробництві, в освіті надаватимуть зазначеній проблемі нових ракурсів, що вимагатиме і нових методів їхнього дослідження та розв'язання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема формування кадрового потенціалу вищої освіти в Україні не є новою, але в водночас недостатньо розробленою. Дедалі більшого розвитку набуває підхід до підбору фахівців у навчальних закладах системи професійної освіти як соціально-економічного явища. Пріоритетом повинно стати балансування між потребами ринку попиту послуг, запитів роботодавців і підготовки педагогічних кадрів у профільних ВНЗ.

Постановка проблеми: ставиться питання підбору педагогічного персоналу для підвищення якості освітньої діяльності навчального закладу.

Мета статті: ознайомлення широкого кола читачів – керівників та адміністраторів навчальних закладів з досвідом роботи Коледжу КНУТД щодо провадження кадрової політики на спеціальностях творчого спрямування.

Виклад основного матеріалу. Освіта та інтелектуальний потенціал суспільства в сучасних умовах є найважливішими складовими національного багатства, а освіченість людини, її професійна підготовка, прагнення до творчості та уміння вирішувати нестандартні завдання – основа прогресу, стійкості й безпеки країни. Це потребує переоцінки значущості професійної освіти, її змісту, структури та форм організації.

Відповідно, актуальності набуває проблема професійного розвитку педагогічних кадрів. Модернізація національної системи освіти, спрямована на підвищення її якості, доступності та ефективності, – багатовимірний і динамічний

процес, який охоплює всі її рівні, області, аспекти і неможливий без забезпечення висококваліфікованими кадрами. До пріоритетів сучасної освіти віднесено також управління її розвитком на основі розподілу відповідальності між суб'єктами освітньої політики.

Кваліфікація і компетентність – взаємопов'язані характеристики потенційної спроможності викладача ефективно реалізувати свою педагогічну діяльність. Професійна компетентність є інваріантною характеристикою професійного розвитку педагогічних кадрів. Тобто, результат професійно-особистісного розвитку педагога завжди можна характеризувати зміною професійної компетентності, яким би не був конкретний зміст його педагогічної праці. Зростання професійної компетентності педагогічних кадрів у навчальному закладі належить до управлінських функцій. Зауважимо, що поняття «професійна компетентність» відкриває нові можливості при вивченні процесу професійного розвитку педагогічних кадрів.

У державних законодавчих і нормативно-правових актах, які регламентують діяльність національної системи освіти, окреслені основні напрями кадрової політики в системі вищої освіти, встановлені пріоритети й першочергові завдання. Це дає змогу визначити методологічну основу формування кадрового потенціалу навчального закладу, об'єктивно оцінити його якість, розробити систему формування кадрового резерву по основних посадах, окреслити шляхи створення сучасної перепідготовки кадрів і підвищення кваліфікації керівних, педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Формування кадрової політики навчального закладу містить заходи, які націлені на забезпечення потрібної кількості кваліфікованих, високопрофесійних і вмотивованих науково-педагогічних і педагогічних працівників, потенціал яких відповідає сучасним вимогам керування процесами, характерними для визначеного навчального закладу. Основною метою реалізації власної кадрової політики закладу є забезпечення його високопрофесійним персоналом відповідно до штатного розкладу та з урахуванням особливостей його функціонування. Будь-який структурний підрозділ розробляє й здійснює кадрову політику як складову загальної політики коледжу – системи унормування дій персоналу (система правил), розроблення й додержання

яких відбувається з урахуванням умов функціонування цієї структури та мети її діяльності.

Сьогодні вища освіта в Україні знаходиться у стані постійних змін та реформації, що вимагає від освітян безперервного пошуку інноваційних стратегій і технологій, спрямованих на підвищення рівня професіоналізації сучасного студента. В якості стратегічних напрямів реорганізації освіти виступають: забезпечення нового рівня підготовки фахівців та формування гнучкої системи підготовки кадрів, які спроможні задовольнити потреби суспільства у фахівцях різних напрямів зі швидкою адаптацією до умов професійної діяльності. Вища мистецька, зокрема, художня освіта відіграє вирішальну роль у реорганізації освітнього процесу, оскільки саме від мистецької підготовки залежить рівень розвитку культури загалом.

Глибокі зміни, що відбуваються сьогодні в українському суспільстві, охоплюють всі сфери життя і діяльності, і у першу чергу – таку важливу галузь, як освіта. Проблема інновацій не зникає, а швидше загострюється в ході ринкових трансформацій. Навчальні заклади, структурні регіональні підрозділи освіти існують в умовах реальної конкуренції, вирішують завдання виживання в жорстких обставинах ринку. Саме інноваційна діяльність і її результати є головною умовою успіху і ефективності, тому менеджери освітнього процесу зобов'язані самостійно і цілеспрямовано формувати і здійснювати інноваційну політику закладу освіти.

Головний і найбільш важливий аспект інноваційної політики директора коледжу як менеджера освіти полягає в специфіці управління персоналом інноваційної організації. Зміни колективу навчального закладу носять як кардинальний, так і глибокий особистісно орієнтований характер. Добір спеціалістів з різних галузей педагогічних знань передбачає врахування потреб їхньої діяльності як систематичної творчої, що базується не лише на оригінальній ідеї, а й на здатності особистості поповнювати обсяг наукових знань, здійснювати пошук нестандартних шляхів використання знань і педагогічних технологій.

Педагогічні інновації — це результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень комплексу педагогічних проблем менеджером освіти й очолюваним ним колективом однодумців. Продуктом творчого пошуку є нові навчальні технології, оригінальні виховні ідеї, форми та методи виховання, нестандартний підхід в управлінні. Результатом управлінських інновацій як процесу спільної творчої діяльності є зростання педагогічної майстерності менеджера і викладача, рівня їхньої культури, мислення, світогляду, авторитету. Ефективність інноваційної інтелектуальної діяльності залежить від умінь менеджера спрямовувати індивідуальні творчі здібності таких працівників, організовувати їх у робочі групи, команди, мікроколективи.

Формування художнього смаку учнів та студентів є одним з найбільш складних завдань естетичного виховання, успішне здійснення якого є найважливішим критерієм ефективності всього освітнього процесу в цілому. Художній смак і створені на його основі твори мистецтва становлять реальність естетичної свідомості людини.

Почуття й розуміння краси, художній смак не приходять самі, їх треба послідовно формувати, виховувати, розвивати. Природно, що для правильної, цілеспрямованої діяльності з формування художнього смаку необхідно як перетворення самої дійсності за законами краси, так і розвиток усього внутрішнього духовного світу особистості – її світогляду, психології, почуттів, збагачення практичної творчої діяльності.

Основними складниками формування художнього смаку в студентів мистецьких спеціальностей у процесі професійної підготовки є: розвинена уява та художня пам'ять; своєрідність образного мислення; художня освіченість (знання видів, жанрів, виразних засобів та матеріалів образотворчого мистецтва); навчальні, факультативні та індивідуальні види занять образотворчим мистецтвом; розуміння мети й значення історичного, сучасного та національного мистецтва, його своєрідності; спілкування з природою.

Естетичне сприймання й художній смак – це досить складний психологічний процес, який залежить від думки, волі, почуттів людини, її виховання, професійної діяльності та навколишнього середовища. Художній смак є складовою частиною всіх почуттів людини. На жаль, соціально-економічне значення мистецтва часто відсуває на задній план емоційно-естетичний аспект відносин людини та мистецтва. Однак, викладачі мистецьких дисциплін, відчинивши студентам вікно у світ мистецтва, зумовивши доторкнутися ніжною, емоційною душею до прекрасного, чарівного розмаїття цього світу, повинні постійно й поступово вводити студентів у цей світ, поглиблюючи розуміння та почуття мистецтва. Виховання душі, здатної до глибоких переживань, – ось головна мета сучасної педагогіки.

Формування художнього смаку передбачає чітке планування роботи, розробку системи заходів з естетичного виховання, на здійснення яких повинні бути спрямовані зусилля всього педагогічного колективу. Добре поставлена робота з формування художніх смаків позитивно впливає на почуття, волю, характер і переконання студентів, збуджує й розвиває в них художні здібності та таланти.

Інноваційний менеджмент у Коледжі КНУТД – це результат діяльності, у першу чергу, творчих особистостей. Кожна педагогічна інновація, яка суттєво змінила стиль соціально-педагогічної взаємодії і образ індивідуального мислення в навчальному закладі, зобов'язана своєю реалізацією окремим особистостям, а вже потім – групам талановитих педагогів, яких ці особистості об'єднали, організували, забезпечили створення таких індивідуальних умов їхньої праці, за яких склався колектив однодумців, здатний працювати на високому рівні відносин співтворчості.

Циклова комісія образотворчих дисциплін, яку багато років очолює викладач-методист Чеботарьова Г.В., є тим містком, який зв'яже індивідуальність особистості викладача і нестримну жагу до пізнання прекрасного студентами мистецьких спеціальностей Коледжу КНУТД.

Робота комісії образотворчих дисциплін спрямована на розвиток творчого потенціалу молоді, виховання художнього смаку, підвищення загального інтелектуального рівня студентів, отри-

мання теоретичних знань та практичних навичок з основ рисунку, живопису, композиції. Студенти реалізують свої здібності в творчих майстернях, оформлюють художні виставки, беруть участь у мистецькому житті міста, вивчаючи надбання минулого та сучасності. Допмагають в цьому викладачі – високопрофесійні художники.

У своїй практичній діяльності члени комісії використовують нетрадиційні форми і методи роботи, інтегроване навчання, імпрровізаційність як засіб гармонізації розвитку творчої особистості. Інноваційні підходи допомагають викладачам формувати у студентів практичні навички мистецьких технологій.

Кожна людина – це неповторна індивідуальність і тому вона характеризується своїм унікальним набором творчих якостей, рівнем їх розвиненості, який і буде визначати рівень творчих досягнень і можливостей конкретної людини. Творчі можливості індивідуальності реалізуються і розвиваються у творчості. Творчість – це діяльність людини, що створює якісно нові матеріальні і духовні цінності, як найвищу форму психічної активності, самостійності, здатність створювати щось нове, оригінальне. Творчість спрямована на вироблення людиною чогось нового на основі реорганізації набутого досвіду та формування нових комбінацій знань, умінь, матеріалів, продуктів. Саме у зв'язку з останньою й виявляється творча індивідуальність, яка розглядається психологами як здатність людини до активного перетворення навколишньої дійсності.

Усі зазначені складові представлені у діяльності викладачів коледжу, що дозволяє зробити висновок про нерозривний зв'язок викладацької діяльності з творчою активністю. Практично при проведенні кожного заняття викладач змушений щось змінювати й у змісті навчального матеріалу, й у методиці навчання. Кожне заняття кожного разу стає, фактично, новим.

Педагогічна праця нетворчою не буває й бути не може, тому що неповторні студенти, обставини, особистість самого педагога, і будь-яке його педагогічне рішення має виходити із нестандартних дій. Сучасна освіта вимагає постійного творчого зростання педагогічних працівників, створення умов для неперервного підвищення їхнього освітнього та кваліфікаційного рівнів, удосконалення педагогічної майстерності. Розвиток творчої особистості педагога є неодмінною умовою й обов'язковою складовою його професіоналізму та компетентності.

Важливою професійною рисою особистості педагога є його методична вправність, під якою треба розуміти постійний творчий пошук, неперервне вдосконалення своїх знань і майстерності. Вдумливий, творчий викладач повинен здійснювати самоаналіз своїх уроків і позаурочних заходів за день, тиждень, семестр та навчальний рік, що дає змогу виявити як недоліки своєї роботи, так і внутрішні резерви.

Хороший педагог постійно шукає, раціоналізує свою діяльність. Творчість має бути рисою кожного викладача, бо педагогічна праця творча за своєю суттю. Вона повинна поєднувати в собі науковий підхід зі справжнім мистецтвом. «Пересічний викладач викладає, хороший – поєсноє, видатний – показує, великий – надихає».

Траєкторія розвитку творчості у навчальному закладі – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного члена педагогічного колективу.

Підготовка майбутніх фахівців, а поки що студентів спеціальностей мистецького спрямування, потребує якісного підбору викладацького складу та підвищення його кваліфікації. Перевага тут надається претендентам, які мають художні досягнення та практичний досвід педагогічної роботи. Викладацький колектив циклової комісії образотворчих дисциплін характеризується як висококваліфікований, досвідчений, зорієнтований на творчий пошук.

Усі викладачі займаються творчою роботою: беруть участь у конкурсах, фестивалях моди, мистецьких проектах та художніх виставках в Україні та за її межами. Більшість викладачів – члени творчих Спілок художників та дизайнерів України. Серед них – Олександр Кот, Олександра Христофорова, члени Союзу художників України, Анжела Глазунова, Віктор Ареш'єв, Володимир Михайлов, Олег Комаров, Ганна Животовська.

Сучасна освіта характеризується глибокими змінами, зумовленими новими концептуальними підходами до її реформування, що передбачають методологічну переорієнтацію освітнього процесу на розвиток особистості людини. Особливістю сучасної освіти є ідеологія самовизначення особистості, ознаками якої є навчання і виховання особистості на засадах гуманізації, створення умов для саморозвитку і самонавчання. Одним з чинників, що впливають на становлення особистості, є мистецтво, яке втілює в собі надзвичайно великі можливості щодо виховання людини, сприяє естетичному вихованню особистості та створенню власного духовного світу, у тому числі формуванню творчої індивідуальності. У галузі освіти пріоритети змінилися у сторону розвитку індивідуальності особистості, її творчих здібностей і потенціалу. Індивідуальність розглядається сьогодні як одна з основних цінностей суспільства.

Циклова комісія образотворчих дисциплін, яку багато років очолює викладач вищої категорії Чеботарьова Г.В., є тим містком, який зв'язує індивідуальність особистості викладача і нестримну жагу до пізнання прекрасного студентами мистецьких спеціальностей Коледжу КНУТД.

Робота комісії образотворчих дисциплін спрямована на розвиток творчого потенціалу молоді, виховання художнього смаку, підвищення загального інтелектуального рівня студентів, отримання теоретичних знань та практичних навичок з основ рисунку, живопису. Студенти реалізують свої здібності в творчих майстернях, оформлюють художні виставки, беруть участь у мистецькому житті міста, вивчаючи надбання минулого та сучасності. Допмагають в цьому викладачі – високопрофесійні художники.

У своїй практичній діяльності члени комісії використовують нетрадиційні форми і методи роботи, інтегроване навчання, імпрровізаційність як засіб гармонізації розвитку творчої особистості. Інноваційні підходи допомагають викладачам формувати у студентів практичні навички мистецьких технологій.

Висновки і пропозиції. Сучасна освіта характеризується глибокими змінами, зумовленими новими концептуальними підходами до її рефор-

мування, що передбачають методологічну переорієнтацію освітнього процесу на розвиток особистості людини. Сучасна освіта вимагає постійного творчого зростання педагогічних працівників, створення умов для неперервного підвищення їх-

нього освітнього та кваліфікаційного рівнів, удосконалення педагогічної майстерності. Саме тому кадрова політика навчального закладу повинна будуватися на засадах компетентності, професійності та здатності педагогів до саморозвитку.

Список літератури:

1. Державна національна програма «Освіта» Україна XXI століття. – К.: Райдуга, 1994. – С. 5.
2. Отич О. Мистецька освіта як складова система неперервної професійної освіти // Професійна освіта: педагогіка і психологія / За ред. І.Зязюна, Н. Ничкало, Т. Левицького, Ю. Вільш. – Ченстохова – Київ, 2003. – С. 170.
3. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – К.: АТЗТ «Екс Об», 1998. – 185 с.
4. Масол Л. Впровадження нових програм з мистецтва і художньої культури // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 3. – С. 27-30.
5. Мистецтво у розвитку особистості: Монографія / За ред., передмова та післямова Н.Г. Ничкало. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 224 с.
6. Даниленко В.Я. Дизайн. Підручник / В.Я. Даниленко. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 320 с.
7. Зайчук В.О. Управління якістю освіти як складова державної освітньої політики // Педагогіка і психологія, 2007. – № 2.

Хмелевская Л.П.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Таран О.Б.

Колледж Киевского национального университета технологий и дизайна

ЛЮБЛЮ ЛЮДЕЙ, КОТОРЫЕ УЧАТ!

Аннотация

Исследованы в целом теоретические вопросы кадрового менеджмента в образовании. Обозначена актуальность проблемы профессионального развития педагогических кадров. Очерчены подходы к формированию кадровой политики учебного заведения. Рассмотрен аспект инновационной политики директора колледжа как менеджера образования. Описан процесс формирования художественного вкуса студентов творческих специальностей на протяжении обучения. Доказана необходимость внедрения педагогических инноваций в образовательный процесс.

Ключевые слова: квалификация, компетентность, кадровый потенциал, педагогические инновации, творческое развитие, художественный вкус.

Khmelevska L.P.

Kyiv National University of Technologies and Design

Taran O.B.

College of Kyiv National University of Technologies and Design

I LIKE PEOPLE WHO TEACH!

Summary

The theoretical issues of personnel management in education are explored in whole. Urgency of an issue of professional growth of pedagogical cadres is defined. The article describes the main approaches to the organization of personnel policies in the educational institution. An aspect of innovation policy provided by the principal as a manager in a sphere of education is covered. The formation process of virtuosity of students of art specialties during the period of their study is described. The necessity of implementation of pedagogical innovations into the educational process is proved.

Keywords: qualification, competence, workforce capacity, pedagogical innovations, creative development, virtuosity.